

Ja Natuurlijk

Beste docent,

Voorafgaand aan het museumbezoek aan Ja Natuurlijk en de eventuele workshops vragen wij u om uw leerlingen voor te bereiden. De voorbereiding vraagt 1 lesuur (de film duurt 14 minuten).

Film

U start de les met de film die u kunt downloaden via onze [website](#). Presentatrice Lisa Wade, leerlingen van het Segbroek College in Den Haag en kunstenaars uit de tentoonstelling Ja Natuurlijk onderzoeken in deze film de belangrijkste vraag van de tentoonstelling: 'Wat is natuurlijk? En wie of wat bepaalt dat?'.

Lesbrief

Vervolgens behandelt u onderstaande lesbrief gebaseerd op de discussiepunten die de jongeren in de film voorgelegd krijgen. De lesbrief is opgebouwd uit een begrippenlijst, spelregels en discussiepunten met vragen en antwoorden. Aan u de keuze of u klassikaal of in groepjes te werk gaat.

Contact

Veel plezier met de voorbereidingen! We stellen het erg op prijs als u de bevindingen uit de discussie toestuurt naar krista@ja-natuurlijk.com. Mocht u nog vragen hebben bel of mail gerust naar: krista@ja-natuurlijk.com en 06 41 738 438.

Hartelijke groet,

Krista te Brake, Projectleider educatie Ja Natuurlijk
Annabelle Zegers, Assistent educatie Ja Natuurlijk

Begrippenlijst

In deze lesbrief zitten een aantal lastige begrippen. Om de discussie zo vlot mogelijk te laten verlopen kunt u het lijstje met begrippen van tevoren klassikaal doornemen of de begrippen uitschrijven op het (digitaal) schoolbord. Ja Natuurlijk wil iets bijbrengen en kent geen goede of foutieve informatie. U kunt de begrippen aanvullen naar eigen idee.

Duurzaamheid:

- *'Duurzaam betekent letterlijk dat iets lang kan blijven bestaan. Iets is duurzaam als het nu en in de toekomst geen schade toebrengt aan de aarde, het milieu of aan mensen'*
- *'Duurzaamheid is een term die gebruikt wordt om aan te geven of er op een maatschappelijk verantwoorde manier wordt geleefd. Dit kan gaan over consumptie en productie. Bijvoorbeeld het streven om verstandig met energiebronnen en het milieu om te gaan'*
- *'Duurzame energiebronnen: biomassa, windenergie, omgevingsenergie (aardwarmte), zonne-energie en waterkracht'*

Productieprocessen:

- *'Reeks van opeenvolgende handelingen bij het maken van producten. Bijvoorbeeld: katoen wordt geplukt en tot stof gemaakt, het patroon uitgeknipt en de broek genaaid, een vrachtauto vervoert de broek naar de winkel. De consument koopt het.'*

Consumenten:

- *'Nuttigen, gebruiken, verbruiken'*
- *'Is het aankopen van goederen door de consument'*

Consuminderen:

- *'Bewust minder producten kopen'*
- *'Minder consumeren'*

Biomimicry:

- *'Modellen, systemen of processen die geïnspireerd zijn op de natuur en gebruikt worden om menselijke problemen op te lossen'. Bijvoorbeeld:*
 - Hogesnelheidstreinen zijn gebaseerd op de kop van een ijsvogel
 - De wieken van helikopter lijken op die van libellenvleugels
 - Een spinnenweb is bijna net zo sterk als staal
 - Voor de natuurlijke koeling van een gebouw hebben ontwerpers zich laten inspireren door een termietenheuvel

Spelregels

Aan de leerlingen in de film werden enkele van de onderstaande discussiepunten voorgelegd. De bedoeling is dat een aantal van deze vragen klassikaal of in groepjes besproken worden. Uiteraard staat het u vrij om de spelregels naar eigen inzicht af te stemmen op het niveau van uw leerlingen. Om het tempo erin te houden en om te voorkomen dat leerlingen te lang bij één onderwerp stilstaan, is het belangrijk de tijd goed in de gaten te houden. U kunt ervoor kiezen elke stelling in 5 à 10 minuten te bespreken.

Spelregels klassikaal

Rolverdeling

Voorzitter

De voorzitter is in het bezit van de discussiepunten. De voorzitter (de docent of een leerling) heeft als taak om de discussie te leiden aan de hand van de discussievragen en vat alles samen. Alle discussiepunten moeten besproken worden, dus het is ook de taak van de voorzitter om de tijd in de gaten te houden. Daarnaast zorgt hij/zij ervoor dat de discussie op gang blijft. De hulpvragen kunnen hierbij helpen.

Notulisten

Drie notulisten houden bij wat er allemaal gezegd wordt tijdens de discussie zodat dit later in de les nog nabesproken kan worden. De notulisten zijn ook in het bezit van de vragenlijst.

Deelnemers

Voeren de discussies aan de hand van de vragen.

Opstelling

De voorzitter en de notulisten zitten naast elkaar voorin de klas. Deelnemers kunnen op hun plek blijven zitten. Bij het discussiëren in groepjes wordt de klas opgedeeld in groepjes van 4 à 5 leerlingen.

Spelregels groepjes

Knip de discussiepunten uit zodat elk groepje een strook heeft waarop de stelling staat. Geef de leerlingen een apart vel waar ze hun antwoorden op kunnen schrijven. De antwoorden kunnen worden ingeleverd of aan het eind van de les klassikaal worden besproken. U kunt ervoor kiezen elk groepje 10 minuten de tijd te geven voor een discussievraag en vervolgens groepjes stroken met elkaar te laten wisselen zodat elke groepje aan het eind van de les 2 of 3 discussiepunten heeft besproken.

Discussievragen klassikaal

Hoofdvraag: wat is natuurlijk?

Hulpvragen:

- Is een aangelegd park in de stad natuurlijk?
- Is een huisdier natuurlijk?
- Vind je de burcht van een bever natuurlijk?
- En vind je een huis natuurlijk?

Hoofdvraag: mogen we met de natuur alles doen wat we willen en wie of wat bepaalt dat?

Hulpvragen:

- Is de mens de baas over de natuur?
- Mag de mens beslissen over het leven van dieren of hebben dieren ook een stem?
- Mogen we bossen kappen als er woningnood is? Of om voedsel op te verbouwen?
- Mogen we mobiele telefoons weggooien als we ze niet mooi meer vinden of moeten we ze hergebruiken?
- Mogen we grondstoffen opmaken?
- Mogen we dieren genetisch manipuleren voor medisch onderzoek?
- Zijn natuurrampen de schuld van mensen? En opwarming van de aarde?
- Gaan we verantwoord om met de natuur, of niet?
- Mogen we planten en dieren laten uitsterven?

Hoofdvraag: wat kunnen we leren van de natuur?

Hulpvragen:

- Kun je nog meer voorbeelden van 'biomimicry' bedenken?

Hoofdvraag: kan kunst ons helpen om bewuster te worden hoe wij met de natuur omgaan?

Hulpvragen:

- Zorgt kunst ervoor dat wij beter kijken, proeven en luisteren? Zijn de varkensoren van Sjim Hendrix ook kunst?
- Mag je als kunstenaar alles doen met de natuur? Bijvoorbeeld: van je kat een handtas maken of varkensoren in een kunstwerk stoppen?

Hoofdvraag: zouden productieprocessen beter zichtbaar moeten zijn voor de consument?

Hulpvragen:

- Moet er verplicht op verpakkingen van producten staan of er schadelijke stoffen zijn gebruikt?
- Ben je zelf groen bezig? Wat doe jij om de wereld een handje te helpen?
- Koop je kleding, ook als je weet dat het door kinderen gemaakt is?

Discussievragen groepjes

Discussievraag: wat is natuurlijk?

1. Geef enkele voorbeelden van wat volgens jou natuurlijk is.
2. Geef enkele voorbeelden van wat volgens jou niet natuurlijk is.

Bijvoorbeeld: is een aangelegd park natuurlijk? En een huisdier?

Discussievraag: mogen we alles met de natuur doen wat we willen?

1. Wat mogen we wel doen met de natuur? Geef voorbeelden!
2. Wat mogen we niet doen met de natuur? Geef voorbeelden!

Bijvoorbeeld: mag natuur worden weggehaald om snelwegen te kunnen aanleggen en woonwijken te bouwen? En mogen we planten en dieren laten uitsterven?

Discussievraag: is de mens de baas over de natuur?

1. Kun je een voorbeeld geven waarin de mens de natuur heeft overwonnen?
2. Kun je een voorbeeld geven waarin de natuur de mens heeft overwonnen?

Bijvoorbeeld: 1. De aanleg van Flevoland een voorbeeld is waarbij de mens de natuur heeft overwonnen, de mens heeft namelijk de Zuiderzee drooggelegd en daarmee land van zee gemaakt. 2. De mens overwint de natuur met overstromingen en tornado's. Ben je het daar mee eens?

Discussievraag: wat is duurzaamheid?

1. Kun je voorbeelden geven van duurzame producten?
2. Kun je voorbeelden geven van niet-duurzame producten?

Bijvoorbeeld: denk aan iets dat milieu- en mensvriendelijk is gemaakt, of dat er schadelijke stoffen worden gebruikt, zijn de toegepaste materialen recyclebaar?

Discussievraag: zouden productieprocessen beter zichtbaar moeten zijn voor de consument?

1. Moet er verplicht op verpakkingen van producten staan of er schadelijke stoffen zijn gebruikt?
 2. Ben je zelf groen bezig? Wat doe jij om de wereld een handje te helpen?
 3. Koop je kleding ook als je weet dat het door kinderen gemaakt is?
-

Discussievraag: wat kunnen we leren van de natuur?

1. Kun je nog meer voorbeelden van 'biomimicry' bedenken?
-

Discussievraag: kan kunst ons helpen om bewuster te worden hoe wij met de natuur omgaan?

1. Zorgt kunst ervoor dat wij beter kijken, proeven en luisteren? Zijn de varkensoren van Sjim Hendrix ook kunst?
2. Mag je als kunstenaar alles doen met de natuur?

Bijvoorbeeld: van je kat een handtas maken of varkensoren in een kunstwerk stoppen?
